

lahi ange mo fa'a fakakaukau ange. 'Ofa te tau ala atu 'o fa'a tokoni, 'o 'ikai ngata pē 'i hotau kāingalotú ka kiate kinautolu foki 'oku 'ikai ke tau Siasi. 'I he'etau feohi mo kinautolú, 'ofa ke tau faka'apa'apa 'i kinautolu.

'Oku 'i ai si'a ni'ihi 'oku fefa'uhi faka'aho mo e faingata'á. Tau tokanga mu'a kiate kinautolu, pea tokoni. 'E tā-puekina kitautolu 'i he'etau fetauhi'akí.

Fakatauange te tau manatu 'i 'a e kau toulekeleká pea mo kinautolu 'oku faingata'a'ia 'i 'apí. 'I he'etau tuku taimi ke 'a'ahi kiate kinautolú, te nau 'ilo leva 'oku 'ofa'i mo fakamahu'inga 'i kinautolu. 'Oku ou fakatauange te tau muimui 'i he fekau ke "tokoni 'i 'a e vaivaí, hiki hake 'a e ngaahi nima 'oku tautau ki laló, pea fakamālohia 'a e ngaahi tui 'oku vaivaí."¹

Fakatauange ke tau hoko ko ha kakai faitotonu mo anga faka'ei'eiki, 'o feinga ma'u pē ke fai 'a e me'a 'oku totonú 'i he taimi kotoa pē pea 'i he tūkunga kotoa pē. 'Ofa ke tau hoko ko e kau muimui faivelenga 'o Kalaisi, 'i he sīpinga 'o e mā'oni'oní, 'o hoko ai ko e "ngaahi maama 'i he māmaní."²

Si'i kāinga 'ofeina, 'oku ou faka-mālō atu 'i ho'omou fa'a lotua aú. 'Oku fakaivia mo langaki hake ai au 'i he'eku feinga 'aki hoku lotó mo e iví kotoa ke fai e finangalo 'o e 'Otuá pea mo tauhi kiate Iá mo kimoutolu foki.

'I he'etau tutuku mei he konifele-nisí ni, 'oku ou kole e ngaahi tāpuaki 'o e langí ke 'iate kimoutolu takitaha. 'Ofa 'e foki lelei atu kimoutolu 'oku mavahe mei 'apí 'oku tokamālie pē e me'a kotoa. Fakatauange ke tau fakalaulauloto kotoa ki he ngaahi mo'oni kuo tau fanongoá, pea 'ofa te nau tokoni 'i kitautolu ke tau hoko ko ha kau ākonga loto-to'a ange 'i he tu'unga ne tau 'i ai he kamata 'a e konifeleni ko 'ení.

'Oku ou kolea e ngaahi tāpuaki 'a e 'Eikí ke 'iate kimoutolu, kae 'oua ke tau toe fakataha mai 'i ha māhina 'e ono, pea ke 'iate kitautolu kātoa foki ia, pea 'oku ou fai 'eni 'i Hono huafa mā'oni'oní—ko Sisū Kalaisi ko hotau 'Eiki mo e Fakamo'uí—'ēmeni. ■

MA'U'ANGA FAKAMATALÁ

1. Tokāteline mo e Ngaahi Fuakava 81:5.
2. Filipai 2:15.

Fai 'e Linda K. Burton
Palesitini Lahi 'o e Fine'ofá

Mateuteu 'i ha Founga 'Oku Ta'e'iloa

'Ofa te tau teuteu ke ma'u mo'ui taau 'a e ngaahi ouau fakahaofí ko e tulutā ki he tulutā pea mo tauhi 'aufuatō e ngaahi fuakava fekau'aki mo iá.

Na'á ku fehu'i ki he'ema ki'i ta'a-hine si'isi'i tahá 'i he'ene foki mai mei hono 'uluaki 'aho 'i he akó, "Na'e fēfē?"

Na'á ne tali mai, "Na'e sai."

Neongo ia, 'i he'eku fafangu ia he pongipongi hono hokó ki he akó, na'e kūnima peá ne tala hangatonu mai, "Na'á ku 'osi 'alu ki he akó!" Ko hono mo'oni ne te'eki ai ke u teuteu 'i ia pe fakamatala 'i ange 'oku 'ikai tu' o taha pē 'a e 'alu ki he akó ka na'e fie ma'u ia ke 'alu ki he akó 'i he 'aho 'e nima he uike, 'i ha ngaahi ta'u lahi.

Tau fakakaukau fakataha mu'a ki he ngaahi 'ata ko 'ení 'i he'etau fakakaukau 'i e tefito 'i mo'oni 'o e mateuteu. 'Okú ke tangutu 'i he loki silesitiale 'o e tempalé 'o fakatokanga 'i ha kau fefine mo ha kau tangata mali 'oku fakafe'ao mai mo fakafe'ao atu 'i he'ena teuteu ke mali ki he mo'uí ni mo 'itāniti. 'Oku fepikinima ha fefine mali mo hono 'ofa'angá 'i he'ena hū mai ki he loki silesitiale. 'Okú ne tui ha kofu tempale molumalu faka'ofa'ofa pea 'oku nonga, mo malimali fiefia hono fofongá. 'Okú ne teuteu lelei ka 'oku

'ikai ke to'o ai e tokangá. 'Oku tangutu hifo, vakavakai takai, pea fakafokifā pē kuo tangi. Ngali 'oku tō hono lo'imatá koe'uhí ko 'ene 'a'apa mo 'apasia ki he feitu'u 'oku 'i aí pea mo e ouau toputapu 'oku teu fakahoko kiate ia mo e 'ofa'anga 'o 'ene mo'uí. Hangē 'oku pehē 'e he'ene fakakaukau, "Oku ou fakafeta 'i lahi ke 'i he fale 'o e 'Eikí he 'ahó ni, 'o mateuteu ke kamata ha fononga ta'engata mo ha hoa 'ofa'anga ki he ta'engatá." Ngali kuó ne 'osi mateuteu ki ha me'a lahi hake 'i he me'a 'oku hokó.

Ne tuku mai kimuí ni he'ema mokopuna fefine 'ofeiná ha ki'i tohi kiate au 'i hoku piló pea 'oku pehē ai: "Oku 'i ai ha me'a na'á ku tokanga 'i 'i he'eku hū ki he tempalé ko e ongo'i nonga mo 'ofa na'e 'i aí. . . 'E lava e kakaí ke ō ki he tempalé ke ma'u ha fakahā."¹ Na'á ne mo'oni. Te tau lava 'o ma'u ha ue'i fakalaumālie mo ha fakahā 'i he tempalé—pea mo ha mālohi foki ke matu'uaki e ngaahi me'a fakamamahi 'o e mo'uí. 'E teuteu 'i ia ke ne ma'u ha ngaahi ouau, fuakava, mo e tāpuaki makehe mei he

temipalé, ma'ana pea mo kinautolu 'i he tafa'aki 'e taha 'o e veilí, mei he me'a 'okú ne ako ki he temipalé 'i he'ene toutou kau atu ki hono 'ave 'ene ngaahi hingoa fakafāfili pē 'a'ana ke fakahoko ki ai e ngaahi papi- taisy mo e hilifakinima fakatemipalé.

Na'e ako 'i 'e 'Eletā Lāsolo M. Nalesoni, "Koe'uhí 'oku teuteu 'i e ngaahi temipalé ma'á e kakaí, 'oku fie ma'u ke teuteu 'i 'e he kakaí kinautolu ki he temipalé."²

'I he'eku toe lau ko ia fekau'aki mo e 'Eikitau ko Molonái he Tohi 'a Molomoná, 'oku toe fakamanatu mai ai ko e taha 'o e ngaahi lavame'a ma'ongo'onga taha 'a Molonái ko 'ene teuteu 'i lelei e kakaí Nífaí ke nau matu'uaki e kau tau fakamanavahē 'o e kau Leimaná. Na'á ne teuteu 'i lelei hono kakaí pea 'oku tau lau ai, "Kae vakai, na'e fu'u ofo lahi ['a e kau Leimaná] *he na'e mateuteu kiate kinautolu* ['a e kau Nífaí], *'i ha founga kuo te'eki ai ke 'iloa.*"³

Na'e puke mo'oni 'eku tokangá 'e he kupu 'i lea, "mateuteu . . . 'i ha founga kuo te'eki ai ke 'iloa."

Te tau lava fēfē 'o mateuteu lelei ange ki he ngaahi tāpuaki toputapu 'o e temipalé? Na'e ako 'i 'e he 'Eikí, "Pea ko e tahá, te u foaki kiate kimoutolu ha sipinga 'i he me'a kotoa pē."⁴ Tau vakai mu'a ki ha sipinga fakafolofola

ke tokoni 'i kinautolu ke tau mateuteu lelei ai. Na'e tu'u ma'u mo faivelenga lahi 'a e teuteu 'a Molonai ki he filí, pea 'e fie ma'u 'e he sipinga ko 'eni 'a e me'a tatau.

'Oku 'ikai te u fiu 'i he talanoa fakatātā faka'ofa'ofa 'a e Fakamo'uí ki he kau tāpu'ou poto 'e toko nimá mo e tāpu'ou vale 'e toko nimá. Neongo 'oku 'uhinga 'a e talanoa fakatātā ko 'eni ki he mateuteu ki he Hā'ele 'Anga Ua Mai hotau Fakamo'uí, 'e toe lava pē ke tau fakatau ia ki he mateuteu ki he ngaahi tāpuaki fakatemipalé, 'a ia 'e lava pē ke hangē ha fakaafe fakalau- mālie ma'anautolu 'oku mateuteu lelei.

'I he Mātiu vahe 25 'oku tau lau ai: "Pea 'e toki tatau 'a e pule'anga 'o e langí mo e kau tāpu'ou 'e toko hongofulú, na'a nau to'o 'enau ngaahi tūhulú, 'o 'alu atu ke fakafetaulaki ki he tangata ta'ané.

"Na'e poto honau toko nima, kae vale 'a e toko nima. . . .

"Na'e 'ave 'e [kinautolu na'e] potó 'a e lolo 'i he'enu ngaahi ipú, pea mo 'enau tūhulú.

"Pea 'i he tuai mai 'a e tangata ta'ané, na'a nau tulemohe kotoa pē 'o mohe.

"Pea tu'u apō mālie mo 'ene pā mai 'a e kalanga, Vakai, 'oku ha'u 'a e tangata ta'ané; mou 'alu atu 'o fakafetaulaki kiate ia.

"Pea toki tu'u hake 'a e kau tāpu'ou kotoa pē ko iá, 'o teuteu 'enau tūhulú.

"Pea lea 'a e valé ki he potó, Foaki mai ma'amautolu 'i ho'omou loló; he 'oku tei mate 'emau tūhulú.

"Ka na'e lea 'a e potó, 'o pehē ange, Ka koe'uhi na'a si'i ia kiate kinautolu mo kimoutolu: ka mou 'alu kiate kinautolu 'oku fakataú, 'o fakatau ma'amoutolu.

"Pea lolotonga 'enau 'alu ke fakataú, mo 'ene ha'u 'a e tangata ta'ané, pea ko kinautolu na'e teuteu na'e hū mo ia ki he ta'ané: pea tāpuni 'a e matapaá.

"Hili iá, mo 'ene ha'u foki 'a e kau tāpu'ou na'e 'alú, 'o nau pehē, 'Eiki, 'Eiki, to'o kiate kinautolu.

"Ka na'e lea ia, 'o pehē ange, 'Oku ou tala mo'oni atu kiate kimoutolu, 'oku 'ikai te u 'iloa 'a kimoutolu."⁵

'Oku 'ikai ke u tui 'oku 'i ai ha taha, tautautefito kiate kinautolu 'oku manava'ofá, te ne ta'e ongo 'i faka'ofa- 'ia 'i he kau finemui valé. Pea 'i ai mo ha'atau ni'hi 'oku fie pehē atu ki he kau finemui ko 'eé, "Me'a ní 'e 'ikai te mou lava 'o vahevahe atu kae fiefia 'a e tokotaha kotoá?" Ka tau fakakaukau ange ki aí. Ko ha talanoa 'eni na'e fai 'e he Fakamo'uí, pea ko Ia na'á Ne ui honau toko nima ko e "poto" pea ko e toko nima ko e "vale."

‘I he ‘etau fakakaukau ki he talanoa fakatātā ko ‘ení ko ha sīpinga ia ke mateuteu ai ki he temipalé, fakakaukau angé ki he lea ‘a ha palōfita ‘i he ngaahi ‘aho kimui ní ‘a ia na‘á ne ako ‘i “‘e ‘ikai lava ‘o vahevahe ‘a e lolo ‘o e mateuteu fakalaumālié.”⁶ Na‘e fakamahino mai ‘e Palesiteni Sipenisā W. Kimipolo ‘a e ‘uhinga na‘e ‘ikai lava ai ‘e he kau finemui “poto” ‘e nimá ‘o vahevahe atu e lolo mei he‘enau ipú kiate kinautolu na‘e “valé,” ‘i he‘ene pehē: “Ko e ma‘ulotu ‘i he ngaahi fakataha sākalamēnití ‘okú ne tānaki atu ‘a e lolo ki hotau ngaahi ipú, tulutā ki he tulutā ‘i he ngaahi ta‘u lahi. Ko e ‘aukaí, lotu fakafāmilí, faiako faka‘apí, mapule‘i hotau ngaahi u‘a fakatu‘a-sinó, malanga‘i ‘o e ongoongolelei, ako ‘o e folofolá—ko e ngāue taki taha ia ‘o e māteakí mo e talangofuá pea ko ha tulutā ia ‘oku tānaki mai ki he‘etau tuku‘anga koloá. Ko e ngaahi ‘ulungaanga ‘o e anga‘ofá, totongi ‘o e ngaahi foakí mo e vahehongofulú, ngaahi fakakaukau mo e tō‘onga ‘o e angama‘á . . . —‘oku nau tānaki atu ki he lolo ‘a ia te tau lava ‘o ‘utu tu‘uapō ki he‘etau ngaahi ipu mahá.”⁷

Te ke lava ‘o vakai ki he sīpinga ‘o e mateuteú—tulutā ki he tulutā—‘a ia te ne lava ‘o tokoni‘i kinautolu ‘i he founga ke tau faivelenga ange ai ‘i he‘etau mateuteu ke ma‘u ‘a e ngaahi ouau toputapú ma‘atautolu mo e ni‘ihi kehé? Ko e hā ha ngaahi me‘a iiki mo mahinongofua te tau lava ‘o tānaki atu ki ha ngaahi tulutā lolo fakalaumālie mo pepepengesi ki he‘etau ngaahi ipu ‘o e mateuteú?

‘Oku tau ako meia ‘Eletā Lisiate G. Sikoti ko e “mo‘ui taau fakatāutahá ko ha fie ma‘u mahu‘inga ia ke fiefia ai ‘i he ngaahi tāpuaki ‘o e temipalé. . . . Ko e fa‘unga lelei taha ‘o e ‘ulungaanga tāú ko ha mo‘ui ia ‘oku tu‘u ma‘u, pea fai ha ngaahi fili totonu ‘oku fakatefito ‘i he ngaahi akonaki ‘a e ‘Eikí.”⁸ ‘Oku ou manako ‘i he fo‘i lea ko e *tu‘u ma‘u*. Ko e tu‘u ma‘u ko ‘ete tu‘u fakamakatu‘u, ta‘e ue‘ia, mo falala‘anga. Ko hano fakamatala‘i ma‘ongo‘onga ia ‘o e tefito‘i mo‘oni ‘o e mo‘ui tāú!

‘Oku fakamanatu mai ‘i he Tikisinale ‘o e Tohi Tapú: “Ko e ‘apí pē ‘e lava ke ne fakataua e toputapu

‘o e temipalé.”⁹ ‘Oku kau nai hotau ‘apí mo e fale nofo‘angá ‘i he fakamatala ko iá? Ne toki ha‘u ni ha ki‘i finemui faka‘ofa‘ofa ki homau ‘apí. Na‘á ku ‘eke ange ‘i he‘eku ‘ilo ne toki foki mai hono tuonga‘ané mei he‘ene ngāue fakafaifekau, pe ‘oku fēfē ‘ene foki mai ko ‘ení. Na‘á ne pehē na‘e lelei, ka ‘oku fa‘a kole ia ke fakale‘osi‘i ‘a e fasí. Na‘á ne pehē, “Ka na‘e ‘ikai ko ha fasi *kovi*!” Mahalo na‘a ‘aonga ke tau fa‘a vakai‘i kinautolu ke fakapapau‘i ko hotau ngaahi ‘apí ko ha feitu‘u ia ‘oku tau mateuteu ai ke ongo‘i ‘a e Laumālié. ‘I he‘etau teuteu‘i hotau ngaahi ‘apí ke hoko ia ko ha feitu‘u ‘okú ne talitali lelei ‘a e Laumālié, te tau mateuteu ai ke ongo‘i ange “hangē ‘oku tau ‘i ‘apí” ‘i he taimi ‘oku tau hū ai ki he fale ‘o e ‘Eikí.

‘I he‘etau teuteu‘i kinautolu ke tau hū mo‘ui taau ki he temipalé pea mo tauhi faivelenga e ngaahi fuakava ‘o e temipalé, ‘e foaki mai ‘e he ‘Eikí kiate kinautolu “[ha] tāpuaki lahi ‘aupito.”¹⁰ Na‘e fakamatala‘i faka‘āuliliki ki muí ni ‘e hoku kaungāme‘a lelei ko Poni ‘Osikāsoní ha potu folofola ‘i he‘ene pehē, “Ko ia ‘oku fie ma‘u mei ai ha me‘a lahí, ‘e toe foaki ki ai ‘a e me‘a lahi ange.”¹¹ ‘Oku ‘ikai ha‘aku toe lau

ki ai! ‘I he‘etau omi ki he temipalé ke ma‘u e ngaahi tāpuaki *ta‘engatā*, ‘oku ‘ikai totonu ke tau ‘ohovale hono fie ma‘u ha tu‘unga mā‘olunga ange ka tau taau mo e ngaahi tāpuaki ko iá. Na‘e ako‘i ‘e ‘Eletā Nalesoni: “Koe‘uhí ko e temipalé ko e fale ia ‘o e ‘Eikí, ko Ia ‘okú Ne fokotu‘u ‘a e ngaahi tu‘unga ‘o e hū ki aí. ‘Oku hū ha taha ki ai ko ‘Ene fakaafe. Ko ‘ete ma‘u ha lekomeni temipalé ko ha faingamālie mahu‘inga fau mo ha faka‘ilonga mahino ia ‘o e talangofua ki he ‘Otuá mo ‘Ene kau palōfitá.”¹²

‘Oku fakamoleki ‘e he kau sipoti ‘iloa ‘o māmaní mo e kau ako mata‘i-tohi toketā he ‘univēsiti ha ngaahi houa mo e ‘aho mo e uike mo e māhina pea mo e ngaahi ta‘u lahi foki ke nau mateuteu ai. Ko e me‘a tatau pē, ko kinautolu ‘oku fie taau mo e hakeaki‘i ‘i he nāunau fakasilesitiale ‘oku fie ma‘u ke nau mo‘ui ‘i ha tu‘unga mā‘olunga ange ‘o e talangofuá ‘a ia ‘oku ma‘u ‘i hono fakahoko ‘a e ‘ulu-ngaanga ‘o e talangofuá mei he ‘aho ki he ‘aho pea mei he tulutā ki he tulutā.

‘I he hokohoko atu ‘etau tānaki atu ‘a e loló ‘i he faivelenga, tulutā ki he tulutā, ki he‘etau ngaahi ipu fakalaumālié, ‘aki ‘etau fai ‘a e ngaahi me‘a

iiki mo mahinongofua ko 'ení, 'e lava ke "teuteu'i mo tutu"¹³ 'etau ngaahi ipú 'aki ha mateuteu 'oku fakafo. Na'e pehē kimuí ni mai 'e hoku husepānití, ko ha palesiteni fakasiteiki, 'okú ne fa'a meimeí tala 'a e taimi 'oku mateuteu mo taau ai ha tokotaha ke ne hū ki he temipalé, koe'uhi "oku nau fakamaama 'a e lokí" 'i he taimi 'oku nau ha'u ai ko e fie ma'u ha lekomeni temipalé.

Na'e kole 'a e Palōfita ko Siosefá ki he 'Eikí 'i he lotu fakatapui 'o e Temipale Ketilani "ko e kakai kotoa pē 'e hū 'i he hū'anga 'o e fale 'o e 'Eikí te nau ongo'i 'a ho mālohí, . . . pea ke nau tupu hake 'i ho'o 'afió, 'o ma'u 'a hono kakato 'o e Laumālie Mā'oni'oní, . . . pea teuteu'i 'a kinautolu ke ma'u 'a e ngaahi me'a 'aonga kotoa pē."¹⁴

Ko 'eku faka'ānaua kiate kitautolú, ke mahulu hake 'etau ō ki he temipalé 'i ha me'a 'oku fai tā tu'o taha pē. 'Ofa te tau teuteu ke taau ke ma'u 'a e ngaahi ouau fakahaofí ko e tulutā ki he tulutā pea mo tauhi 'aufuatō e ngaahi fuakava fekau'aki mo iá. 'I he 'etau fai iá, 'oku ou 'ilo'i te tau fe'unga ai ke ma'u 'a e ngaahi tāpuaki kuo tala'ofa maí ke kakato 'a e Laumālie Mā'oni'oní mo e mālohi 'o e 'Eikí 'i hotau 'apí mo e mo'ui fakafo'ituituí. 'I he huafa 'o Sīsū Kalaisí, 'ēmeni. ■

MA'U'ANGA FAKAMATALÁ

1. Ki'i tohi meia Aydia Kaylie Melo kia Linda K. Burton, 31 'Aokosi, 2014.
2. Russell M. Nelson, "Teuteu ki he Ngaahi Tāpuaki 'o e Temipalé," *Liahona*, 'Okatopa 2010, 41.
3. 'Alamā 49:8; ko e tənaki atu e fakamamafa'í; vakai foki, veesi 6–7.
4. Tokāteline mo e Ngaahi Fuakava 52:14.
5. Mātiu 25:1–2, 4–11; Joseph Smith Translation, Matthew 25:12 ('i he Mātiu 25:12, footnote a).
6. Marvin J. Ashton, "A Time of Urgency," *Ensign*, Mē 1974, 36.
7. Spencer W. Kimball, *Faith Precedes the Miracle* (1972), 256.
8. Richard G. Scott, "Receive the Temple Blessings," *Ensign*, Mē 1999, 25; *Liahona*, Siulai 1999, 29.
9. Bible Dictionary, "Temple."
10. Tokāteline mo e Ngaahi Fuakava 104:2.
11. Bonnie L. Oscarson, "Greater Expectations" (Seminaries and Institutes of Religion satellite broadcast, Aug. 5, 2014); lds.org/broadcasts; vakai foki Luke 12:48; Tokāteline mo e Ngaahi Fuakava 82:3.
12. Russell M. Nelson, "Personal Preparation for Temple Blessings," *Liahona*, July 2001, 38.
13. Tokāteline mo e Ngaahi Fuakava 33:17.
14. Tokāteline mo e Ngaahi Fuakava 109:13, 15.

Fai 'e Jean A. Stevens

Tokoni 'Uluaki 'i he Kau Palesiteni Lahi 'o e Palaimelí

Ngaahi 'Ofefine Fuakava 'o e 'Otuá

'I he fakatefito 'a e ngaahi 'ofefine 'o e 'Otuá 'i he temipalé mo 'enau ngaahi fuakava toputapú, 'oku malava ai e 'Otuá ke tāpuaki 'i kinautolu 'i ha ngaahi founga fakatāutaha mo mālohi.

S*i* i ngaahi tokouá, 'oku ou 'ofa lahi atu. Tatau ai pē pe 'okú ke 'i fē he taimí ni 'i he māmaní 'oku ou 'amanaki 'okú ke ongo'i e 'ofa fakatāutaha 'a e 'Eikí 'iate koé pea mo hono fakamo'oni'i 'e he Laumālie ki ho lotó e pōpoaki ne hiva'i 'e he kuaea faka'ofa'ofa ko 'ení. 'Okú ou tənaki atu 'eku fakamo'oni fakatāutaha: 'Okú ou 'ilo 'oku mo'ui hoku Huhu'í pea 'okú Ne 'ofa 'iate kitautolu takitaha.

'Okú tau fakatahataha 'i he pooni ko ha ngaahi 'ofefine fuakava 'o e 'Otuá. He 'ikai lava 'o fakamavahevahe'i kitautolu 'e hotau ta'u motu'á, tūkungá mo e 'ulungāngá, koe'uhí ko e me'a taupotutahá 'oku 'A'ana kitautolu. Kuo tau fai ha fuakava ke manatu'i ma'u pē Hono 'Aló.

Ne u ongo'i 'a e mālohi 'o e fuakava fakafo'ituitui ko iá 'i he uike 'e tolu kuohilí 'i ha'aku kau atu ki ha ouau papitaiso. Ne tangutu 'i mu'a ha fānau faka'ofa'ofa 'e toko valu ne nau fiefia loto 'apasia kuo nau a'usia honau 'aho makehé. Ka 'i he'eku mamata ki he malama honau fofongá,

ne 'ikai ke u mamata pē ki ha fānau. Na'á ku mamata kiate kinautolu 'o fakatau mo 'eku fakakaukau ki he me'a ne mei fai 'e he 'Eikí—fakafo'ituitui. Ne u mamata kia 'Ema, mo Sōfia mo 'Ieni mo Lōkani mo 'Āteni mo Viliami mo Sōfia mo Maika. 'Okú fakahoko fakatāutaha e fuakava 'o e papitaisó. Ne vala hina e tokotaha takitaha, ne nau mauu pea loto

